

Spremembe so edina stalnica

Zavedamo se, da so spremembe edina stalnica v življenju in nenehno povečevanje učinkovitosti poslovnih procesov je v današnjih ekonomskih razmerah nujen korak za ohranitev položaja in konkurenčnosti podjetja na trgu.

Iz vsebine

4

5

6

7

8-10

11

12-14

15

16

19

20

4 Spremembe so edina stalnica

5 Rafinacijska postaja za elektrolizni aluminij

6 Nov sistem razvrščanja, pakiranja in označevanja kemikalij

7 Varjenje je zame izziv

8-10 Tudi rastline so živa bitja ... – Intervju

11 Drugi o nas

Obiskali so nas

12-14 Talum skozi oči mladih – Reportaža

15 Postati talumovec

Popestritev delovnega okolja

16 Mlade želimo navdušiti za tehnične poklice

17 Štipendiranje

18 Vzroki za bolečine v hrbtu

19 Vprašanja in dileme

20 Vse najboljše, pločevinka

21 Talumov Lahotni svet

22 Eci, peci, pec

23 Križanka

Naslovnica: Obnova črpalnih loncev

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelusič, glavna urednica, Danica Hrncič in Lilijana Ditrih, članici, ter Darko Ferlinc in Srdan Mohorič, člana.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Srdan Mohorič.

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Bezjak tisk, Maribor.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

Prekletstvo izbire

Se vam je že kdaj zgodilo, da ste sedeli pred ekranom in se niste mogli odločiti, kaj zapisati in kje sploh začeti? No, meni se je to zgodilo pravkar in zaželela sem si, da se mi po glavi ne bi podilo toliko raznolikih tem in se tako ne bi bilo treba odločati. Verjamem, da se tudi vam to pogosto dogaja.

Na podobno temo se je v tokratni številki časopisa Aluminij razpisal tudi naš sodelavec, ki za nas v obliki kolumn vsak mesec odpira zanimive dileme. Želel nas je opozoriti, pred kakšno skušnjo nas je postavil svobodni trg. Zasl nas je s pestro izbiro izdelkov, med katerimi moramo ves čas tehtati in naposled izbrati »pravega.« Gre za prekletstvo izbire. Morda si občasno domišljamo, da je velika izbira svoboda, a ljudje se najbolj bojimo odločitev, ker se ves čas sprašujemo, ali smo se odločili pravilno in kaj bi za nas pomenilo, če bi se odločili drugače, kot smo se. Vsaka odločitev prinaša tudi neke posledice in z njimi odgovornost. Z izzivom izbire pa se ne srečujemo samo na osebni ravni in pri vsakdanjih nakupih, temveč se s podobnimi problemi vsakodnevno srečujemo tudi na delovnih mestih. Nekatere odločitve so banalne in o njih se lahko odločamo impulzivno, strateške pa imajo za nas dolgoročne posledice,

zato se jih je treba lotiti s premislekom.

In če smo že pri izbiri, potem ne morem mimo aktivnosti, s katerimi smo tudi letos mladim prikazali poklice, ki jih opravljajo zaposleni v naši tovarni. Navsezadnje so tudi devetošolci prav zdaj postavljeni pred prekletstvo izbire, ker kako le se pri štirinajstih letih pravilno odločiti o stvari, s katero je povezana tvoja prihodnost? Verjetno se tudi oni sprašujejo, ali so se pravilno odločili.

Vesela sem, da sem zaposlena v podjetju, ki daje težo izbiri in ki mladim omogoča, da se lahko pred svojimi odločitvami seznani s tem, kaj izbirajo. Rekli boste, da je za vsako aktivnostjo tudi motiv in da so aktivnosti našega podjetja povezane z motivi pridobivanja odličnega kadra. Temu ne moremo oporekati. Ničesar ne počnemo brez motivov, takšna je narava človeka, a če s tem naredimo še kaj koristnega za družbo, če usmerjamo mlade, jim pomagamo in če skrbimo za okolje, v katerem delujemo, potem smo na dolgi rok naredili veliko.

Bionika nas uči, da se moramo učiti iz narave in v naravi vse kroži, v naravi iz malega zraste veliko!

»Morda si občasno domišljamo, da je velika izbira svoboda, a ljudje se najbolj bojimo odločitev, ker se ves čas sprašujemo, ali smo se odločili pravilno in kaj bi za nas pomenilo, če bi se odločili drugače, kot smo se.«

Spremembe so edina stalnica

Poslovanje skupine Talum v letu 2014

DANIEL LAČEN

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Daniel Lačen, član Uprave Skupine Talum

Na poslovanje skupine Talum je v letu 2014 pomembno vplivala cena aluminija na svetovnem trgu, ki je bila nižja od cene, ki smo jo za leto 2014 predvideli v Talumu. Tako je povprečna borzna cena aluminija, dosežena na Londonski borzi kovin v letu 2014, znašala 1.866,99 USD/t oziroma 1.410,14 EUR/t. V dolarjih na tono je bila za 7 odstotkov nižja, v evrih na tono pa za 11 odstotkov nižja od planirane v Talumu.

Leto 2014 je bilo za ceno aluminija dokaj spremenljivo. V začetku leta je bilo na borzah še vedno nekaj pesimizma glede okrevanja svetovnih gospodarstev, kar se je odražalo tudi na ceni aluminija, ki je februarja dosegla dno pri 1.641,50 USD/t. Izboljšanje ključnih makro kazalnikov svetovnih gospodarstev po prvem trimesečju ter predvsem začasen umik vpeljave novega pravila LME za skrajšanje čakalnih vrst v skladiščih LME je aprila privedlo do naraščanja cene aluminija. Trend naraščanja cene je imel podporo v tržnih osnovah (ponudba ne dosega rasti povpraševanja, pri čemer vodita predvsem Kitajska in ZDA, zato se na trgu pričakuje deficit aluminija). Cena je vrh dosegla konec avgusta pri 2.114 USD/t. Cena v septembru ni vzdržala rekordne 18-mesečne ravni in je v povprečju padla pod 2.000 USD/t in se je na tej ravni obdržala tudi v zadnjem trimesečju leta 2014. Vzroki so bili predvsem v krepitvi dolarja ter

razočaranju zaradi uspešnosti vpeljevanja stimulatívnih paketov za gospodarsko rast Kitajske, povišani svetovni proizvodnji aluminija in s tem porastom zalog, neuspešnem okrevanju gospodarstva v EU ter padanju cene nafte.

To je že v izhodišču poslabšalo pogoje za poslovanje skupine Talum v letu 2014. Kljub navedenim težavnim okoliščinam v panogi za poslovanje, ki se dodatno kažejo z negativnim vplivom visokih dajatev in prispevkov na porabljenno električno energijo, smo leta 2014 izboljšali poslovni izid glede na leto 2013 in tudi glede na plan za leto 2014.

Iz nerevidiranih konsolidiranih računovodskih podatkov za leto 2014 ugotavljamo, da je Talum za to obdobje planiral izgubo v višini 4,9 milijona evrov. Dejansko je lani ustvaril izgubo oziroma negativni poslovni rezultat v višini 4,5 milijona evrov, ki je v primerjavi z izgubo leta 2013 za trikrat manjša.

To smo dosegli tako, da smo:

- ustvarili 139.937 ton blagovne proizvodnje proizvodov iz aluminija, kar je za 347 ton več, kot smo planirali, in za 623 ton več od ustvarjenega fizičnega obsega blagovne proizvodnje v letu 2013;
- prodali za 138.571 ton proizvodov iz aluminija, kar je v primerjavi s planiranim za leto 2014 za 1 odstotek manj, v primerjavi z ustvarjenim v letu 2013 pa za 107 ton več;

»Zavedamo se, da so spremembe edina stalnica v življenju in nenehno povečevanje učinkovitosti poslovnih procesov je v današnjih ekonomskih razmerah nujen korak za ohranitev položaja in konkurenčnosti podjetja na trgu.«

- dosegli 281 milijonov evrov skupnih prihodkov, od tega 250 milijonov evrov skupnih čistih prihodkov iz prodaje aluminije- vih proizvodov, ki so za 4 odstotke manjši od planiranih za leto 2014 in za 3 odstotke večji od ustvarjenih v letu 2013;
- z aktivnimi delom na trgu zvišali prodajne premije predvsem na področju prodaje drogrov ter livarskih zlitin;
- z notranjimi racionalizacijskimi ukrepi vzdrževali potrebni obratni kapital;
- z bankami dosegli prestrukturiranje finančnih obveznosti, s katerimi smo znižali stroške obresti in provizij, konvertirali

del kratkoročnih obveznosti v dolgoročne ter povečali obstoječi kreditni in garancijski potencial na raven, ki omogoča normalno poslovanje;

- z razvojnimi aktivnostmi za usmerjevanje strateških usmeritev z namenom prestrukturiranja programov v skupini Talum povečali obseg prihodkov iz prodaje pri programih z visoko dodano vrednostjo (rondelice, ulitki) in porast obsega prihodkov od prodaje storitev.

Negativni poslovni rezultat v letu 2014 je torej posledica ne samo visokih cen električne energije v primerjavi s cenami, ki jih ima konkurenca v Evropi, ampak tudi

stanja v panogi. Tehnična, tehnološka in energijsko nadpovprečna učinkovitost, dosežena z lastnim znanjem in izkušnjami, tako v proizvodnji kot na trgu takšnih nekonkurenčnih pogojev ne moreta izničiti.

Z intenzivnim delom pri prestrukturiranju programov, pri čemer smo sledili zastavljeni strategiji od leta 2012 do leta 2015 ter jo v posameznih segmentih že presegli, in povečevanju dodane vrednosti naših programov moramo v letu 2015 nadaljevati. Z učinki, ki jih s prestrukturiranjem dosegamo tudi pri povečevanju prodajnih premij, in z izvedenimi notranjimi racionalizacijskimi aktivnostmi

nam je uspelo izboljšati negativni poslovni izid v letu 2014 glede na leto 2013.

Zavedamo se, da so spremembe edina stalnica v življenju in nenehno povečevanje učinkovitosti poslovnih procesov je v današnjih ekonomskih razmerah nujen korak za ohranitev položaja in konkurenčnosti podjetja na trgu. Optimiranje organiziranosti in razvoj poslovnih modelov posameznega podjetja in skupine Talum kot celote je ena ključnih usmeritev, njen cilj pa maksimiranje donosnosti posameznih programov in skupine Talum, ki smo jo začeli že januarja letos. ■

RC SIMIT

Rafinacijska postaja za elektrolizni aluminij

V okviru raziskovalnega dela na področju izboljšanja lastnosti elektroliznega aluminija za uporabo v nadaljnjih procesih v livarni, je bila v PE Kidričevo nabavljena tehnološka oprema, ki nam omogoča raziskave vpliva vsebnosti alkalij in elektrolita na kakovost končnih proizvodov. Gre za »po meri kupca« razvito tehnološko opremo, pri razvoju katere smo aktivno sodelovali z lastnim tehnološkim znanjem in izkušnjami. Dobavitelj opreme je bilo kanadsko podjetje STAS.

ALEKSANDER ČUŠ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Aprila je bila ustanovljena delovna skupina za izvedbo projekta, katere vodja sem bil. Čez poletje so potekali pogovori in usklajevanja o standardih in delih, potrebnih na napravi. Prva dela so stekla v Kanadi v mesecu septembru, ko so napravo začeli sestavljati. V istem času je Talum d.d. izbral izvajalca za izgradnjo prizidka k hali C in dela so se ravno tako začela že septembra. Prizidek je bil končan pred predvidenim rokom in z manjšimi stroški, kot so bili planirani v začetku. V drugi polovici oktobra smo iz Kanade v treh kontejnerjih prejeli opremo in jo takoj po končanih carinskih postopkih začeli montirati. Del opreme je bil izdelan tudi v družbi Talum Servis in inženiring. Ta Talumova družba je pod nadzorom dveh inženirjev iz Ka-

nade opremo tudi montirala. Montažo razvojne naprave smo prav tako končali pred predvidenim rokom.

Sledila je še zadnja faza, in sicer poskusni zagon pod nadzorom enega izmed kanadskih inženirjev. Tudi to fazo smo končali pred predvidenim rokom.

Naprava od zagona naprej deluje brezhibno. Tehnološko delo temelji na modificiranju ključnih tehnoloških parametrov, s katerimi pomembno vplivamo na končno kakovost in lastnosti metala.

Ob tej priložnosti se želim iskreno zahvaliti vsem, ki so kakor koli pripomogli k predčasni, proračunsko sprejemljivi in vsebinsko ustrezni izvedbi razvojnega projekta. ■

RC SIMIT
V sodelovanju je moč preboja

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj
Konežski sklad

Aleksander Čuš

Nov sistem razvrščanja, pakiranja in označevanja kemikalij

DR. MARKO HOMŠAK,
KRISTIAN LIPOVAC
FOTO: SRDAN MOHORIČ
ARHIV TALUMA

dr. Marko Homšak

Skladišče UNP – propan

Po 40 letih dopolnjevanja in spreminjanja zakonodaje na področju razvrščanja, pakiranja in označevanja nevarnih kemikalij so članice EU januarja 2009 med prvimi na svetu začele uporabljati globalno poenoten sistem razvrščanja in označevanja nevarnih kemikalij, tj. sistem GHS (Globally Harmonised System). EU je ta sistem sprejela v obliki uredbe Evropskega parlamenta in Sveta št. 1272/2008 oziroma uredbe CLP (Classification, Labelling and Packaging). Uredba CLP za snovi in zmesi določa naslednje spremembe, ki pridejo v poštev letos, in sicer:

- snovi in zmesi se bodo po **1. juniju 2015** razvrščale, označevale in pakirale v skladu z uredbo CLP;
- izjema bodo zmesi, ki so bile razvrščene, označene in pakirane v skladu z direktivo 1999/45/EC in dane v promet pred 1. junijem 2015 do 1. junija 2017, saj jih ni treba ponovno označiti in pakirati v skladu z uredbo CLP.

Pri starem označevanju v skladu z direktivama 67/548/EEC in 1999/45/EC se uporabljajo označbe (simboli) ter opozorilni in obvestilni stavki (R- in S-stavki). Uredba 1272/2008 (uredba CLP) za novo označevanje predpisuje piktogrami, ki so prikazani na sliki, stavke za nevarnost (H-stavke) in obvestilne stavke (P-stavke).

V skupini Talum vestno sledimo dogajanju na področju kemikalij. Pogoste spremembe nam narekujejo nenehno usklajevanje s kupci in dobavitelji. Dobro orodje pri manipulaciji z nevarnimi kemikalijami predstavlja novi, poenoten sistem razvrščanja, pakiranja in označevanja nevarnih kemikalij, ki je globalni dogovor in izraža prizadevanje, da bi vsaka snov ali zmes imela natanko eno razvrstitev, eno označitev in en varnostni list. S tem se bo zmanjšalo število nejasnosti in zlorab, hkrati pa se bo izboljšala varnost delavcev pri delu s kemikalijami. □

Piktogrami

Eksplzivno

Oksidativno

Vnetljivo

Plini pod tlakom

Strupeno

Rakotvorno, strupeno za razmnoževanje, mutageno ...

Jedko

Dražilno, preobčutljivost kože, akutna strupenost (zdravju škodljivo) ...

Nevarno za vodno okolje

Varjenje je zame izziv

Branko Grobelšek je v Talumu zaposlen že trideset let. Prvih petnajst let je bil varilec, nato je vodil skupino varilcev, zadnji dve leti pa je prevzel še skupino za obnovo elektroliznih peči. Zanimalo nas je, kako v praksi poteka obnova elektrolizne peči, pred kakšne tehnične izzive so postavljeni varilci in kako poteka njegov delovni dan.

BRANKO GROBELŠEK
FOTO: SRDAN MOHORIC

Za začetek naj navedem nekaj pomembnih podatkov, povezanih s popravilom elektrolizne peči. Popravilo take peči od izklopa in do ponovnega delovanja traja približno osem do deset delovnih dni. Popravilo se lahko začne osemindeset ur po izklopu. Naj na kratko opišem postopek obnove elektrolizne peči.

Obnova elektrolizne peči je velik poseg v redno delo v sami elektrolizni hali in v delo pri posluževanju peči, tako da je zelo pomembna koordinacija med delavci v elektrolizni hali in vzdrževalci, ki elektrolizno peč obnovijo. Najpomembnejše je, da se elektrolizna peč obnovi oziroma zamenja z novo ali obnovljeno v najkrajšem možnem času in kakovostno, da se lahko čim prej vključi v redno obratovanje elektrolizne hale. Stara peč se zato zamenja z obnovljeno v elektrolizni hali po posameznih operacijah: izklop peči, demontaža anodne nadgradnje, odrez Fe vodnikov, zamenjava katodnega korita, varjenje katodnih fleksibov na Fe vodnike, montaža anodne nadgradnje, montaža anodnih blokov, montaža predgrelnih fleksibov, vklop in gretje peči, zagon peči in redna proizvodnja.

Stara katoda in nadgradnja se obnovita v delavnici za obnovo elektroliznih peči, kamor ju prenesemo s posebnim remontnim žerjavom. Tu imamo zagotovljene tudi optimalne možnosti za delo, saj je treba opraviti naslednje operacije: razbijanje in praznjenje ter popravilo in obzidava katodnega korita, polaganje katodnih blokov, polaganje stranskih blokov, phanje katode, popravilo anodne nadgradnje. Elektrolizne peči se obnavljajo vsakih sedem do deset let, odvi-

sno od vsebnosti železa v aluminiju. Povprečno obnovimo trinajst do osemnajst peči letno. Lani smo jih obnovili šest, obnova zadnje se je končala 15. avgusta.

V času, ko ekipa ne obnavlja elektroliznih peči, obnavlja črpalne lonce, korita za prevoz anodnih blokov in druga ključavničarska dela.

Skupina varilcev in za obnovo elektroliznih peči poleg obnove peči opravlja še zelo zahtevna varilska dela, kot sta varjenje in navarjenje strojnih elementov, livnih strojev, ohišij motorjev, raznih konstrukcij, obnavljamo pa tudi anodne komplete v delavnici anodne mase. Naša ekipa varilcev se udeležuje tudi raznih tekmovanj. Poznavalci varjenja so navdušeni nad našim znanjem, kajti sami so ponavadi specializirani za le določen postopek varjenja, mi pa smo specializirani za več postopkov varjenja (MIG, MAG, TIG, elektroobločno varjenje ipd.) pa tudi za vizualno kontrolo varov. Naši varilci morajo vsaki dve leti opraviti ateste iz prej navedenih postopkov varjenja.

Trenutno je v skupini delo med sodelavci še precej ločeno na obnovo peči in na samo varjenje, saj sta bili to prej dve skupini, mlade sodelavce pa želimo izobraziti in naučiti opravljati vsa dela.

Moj dan se začne ob pol šestih zjutraj. Z ženo si privoščiva jutranjo kavico. Nato se odpravim na trinajst kilometrov kratko pot do službe, kamor prispem do pol sedme ure.

Delovni dan se začne z jutranjim pogovorom z vodjami skupine za izdelavo elementov in naprav in zunanega vzdrževanja. Izmenjamo si potrebne informacije, se uskladimo glede delovnih opravil in obveznosti, ki nas čakajo čez dan. Nato razdelim delovne nalo-

ge zaposlenim v svoji skupini in že oddrvin na sestanek k vodji strojne delavnice, kjer nas čakajo novi izzivi in nove naloge, seveda pa tudi prva jutranja kava.

Kot skupinovodja skrbim za delitev nalog, nadzor, kakovost dela ter za material, ki ga potrebujemo pri svojem delu. Skrbim tudi za vmesno skladišče, ki zahteva dnevno evidenco, saj lahko v nasprotnem primeru materiala zmanjka, to pa privede do zastojev pri delu. Posebno skrb je treba posvetiti dodatnim materialom za varjenje, saj zahtevajo skladiščenje pri pravi temperaturi.

Vsak dan je tudi veliko okvar in tudi te odpravlja naša skupina. Na težave zaradi okvar opozarja moj telefon, ki se včasih kar prevečkrat oglašja.

Varjenje je zame pravi izziv. Nekatere materiale je lažje variti, drugi pa zahtevajo izkušnje in

posebna znanja. Veliko znanja sem po prihodu v tovarno tudi sam dobil od starejših sodelavcev in veliko tehnik uporabljamo še danes, saj so se izkazale kot zelo dobre. V tem času sem se tudi dodatno izobraževal, saj sem v Ljubljani na Inštitutu za varilstvo pridobil najprej certifikat za evropskega varilskega tehnologa, kasneje pa še za mednarodnega varilskega tehnologa.

Delovni dan se večkrat ne konča ob treh, saj ga je treba ob intervencijskih popravilih podaljšati. V skupini delujemo kot pravi tim, saj so vsi sodelavci pripravljeni poprijeti za delo in si priskočiti na pomoč, kar nam omogoča, da je delo opravljeno pravočasno, odgovorno in natančno. Kljub včasih napornim delovnikom si s sodelavci vzamemo tudi čas za srečanje na piknikih, ko lahko poklepetamo in se sprostimo. ▣

Branko Grobelšek

Tudi rastline so živa bitja ...

LILIJANA DITRIH
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Danijel Vrbnjak,
direktor podjetja Revital

Za februarско številko časopisa Aluminij smo k pogovoru povabili direktorja družbe Revital Danijela Vrbnjaka. Povprašali smo ga, kako je potekala njegova pot od računalničarja do direktorja podjetja, ki se ukvarja s specifično dejavnostjo. Zanimalo nas je, kako premaguje izzive, usklajuje družinsko in poslovno življenje ter kakšne so njegove napovedi glede prihodnosti podjetja Revital.

V podjetju Talum si začel delati kot računalničar, kasneje pa si prevzel naloge direktorja družbe Revital. Opiši nam svojo poslovno pot.

Svojo pot v Talumu sem res začel kot računalničar. Bilo je zelo pestro, spoznal sem veliko zaposlenih, dobil vrsto novih prijateljev ... Ta pozitivna izkušnja mi bo za vedno ostala v spominu. Ko sem postal talumovec, sem se zavedal, da je bil Talum tisti, ki mi je dal štipendijo, mi olajšal študij in omogočil prvo zaposlitev. Ta mi je omogočila ustvariti največje življenjske cilje (družina, hiša ...). Ko vse to povežeš, začutiš, da moraš dati vse od sebe in s svojim vložkom kolikor se da pripomoči k soustvarjanju prihodnosti podjetja. Kot zaposlenec Taluma sem vedno čutil moč podjetja, povezanost ljudi, kar mi je vedno dajalo nove navdihe za nove izzive. Videl sem določene možnosti, v katere sem se dodatno vključeval ali pa so me v nekatere stvari vključevali drugi, za kar sem jim zelo hvaležen (vođenje prireditelj, član sveta delavcev, član uredniške skupine za internetno stran, mentor pripravnikom). Prišel pa je tudi čas, ki ga ne bom nikdar pozabil. To je čas, ko si »viden«, ko ti predsednik uprave skupaj z upravo podjetja zaupa

nekaj več. Pri takšnih stvareh človek ostane brez besed, žari pa iz njega hvaležnost. Seveda daje takšno zaupanje tudi ogromno odgovornosti. Sprva opravljanje funkcije svetovalca direktorice, kasneje prokurista in zdaj direktorja podjetja Revital sem opravljal in še opravljam z velikim zadovoljstvom. V danem trenutku želim kljub številnim izzivom skupaj z vsemi svojim sodelavci (revitalovci in vsemi drugimi, ki nam na tej poti pomagajo) napraviti največ za dobrobit podjetja. Še enkrat hvala vsem, ki so me spremljali na tej poti, me ogromno naučili, prenesli name ogromno izkušenj in mi stali ob strani.

Kakšna je razlika med biti tržnik, prodajnik in biti odgovoren za celovito dejavnost podjetja?

Vse našteje funkcije so zelo pomembne, zaradi situacije na trgu pa tudi zelo zahtevne. Dinamičnost, samoiniciativnost, motiviranost so vedno dobrodošle lastnosti. Prodajnik se seveda sooča z izzivi prodaje, s filozofijo (vsaj po moje): Ne čakam na stranke, da pridejo k meni, temveč jih najdem sam in pristopim k njim.

Biti odgovoren za celovito dejavnost podjetja je spekter del, pri

katerih moraš biti sposoben prepoznati ključne zadeve za uspeh, jih med sabo povezati in seveda realizirati. Zelo pomembno je tudi, da si prepričljiv in da te ekipa, ki s tabo dela, razume in ti sledi. Poznavanje branže, s katero se podjetje ukvarja, je seveda nujno, in to na vseh področjih, nabavnih, prodajnih, na področju trendov, novosti, tehnologije itd.

Podjetje Revital ima največje površine za vzgojo rastlin v Sloveniji. Je to prednost ali ...?

To, da ima Revital največje pokrite površine za vzgojo rastlin v Sloveniji, vidim kot prednost, ki podjetje vsaj malo še drži nad vodo. Zaradi tega smo zanimivi predvsem pri velikih kupcih, ki od nas lahko dobijo želeno količino kvalitetnih rastlin.

Kako se spopadate z (ne)lojalno konkurenco manjših vrtnarjev in »vrtnarjev«?

V branži vrtnarstva, v kateri dosega proizvodi zelo majhno dodano vrednost (v povprečju med 3 in 5 odstotki), se je s konkurenco zelo težko spopadati. Plačevanje »na roko«, prodaja brez računov, neplačevanje prispevkov, zavarovanj in drugih dajatev, neupo-

števanje licenciranja (razmnoževanje rastlin) so le nekatere stvari, ki postavljajo v prednost manjše vrtnarje, razna družinska podjetja in nam s tem otežujejo stvar. Spopasti se s tem kljub vsemu zgoraj zapisanemu je možno le s pravo prodajno strategijo, z dobro notranjo organiziranostjo, ki ti omogoča hitro prilagodljivost.

Ali za letošnjo pomlad pripravljate kakšne novosti v asortimanu?

Za letošnjo pomlad pripravljamo kar nekaj novosti, predvsem na področju sadik zelenjave. Poleg novosti v asortimanu bomo poudarek dajali tudi tematskim tednom in za kupce pripravili ogromno presenečenj. Kar se tiče področja rož (balkonsko cvetje, strukturne rastline, enoletnice), bomo poleg številnih novosti uvedli tudi ponudbo rož »višjega nivoja« – samim rožam bomo dodali lastni pridihi. Seveda vas bodo vsa presenečenja in novosti čakale v naši prodajalni, v katero ste vljudno vabljeni.

Katere rože oziroma sadike je najtežje vzgajati?

Vsaka roža, vsaka sadika ima svojo specifiko pri vzgoji. So živa bitja, ki jim je treba nakloniti ogromno časa, volje, znanja, da jih vzgo-

»Revital bo v prihodnosti največja in najbolj tehnološko razvita vrtnarija v Sloveniji, ki bo svoje proizvode prodajala vsem večjim kupcem na območju Slovenije in Hrvaške.«

jimo za prodajo. Predvsem pa – kar je zelo pomembno – ne smemo si privoščiti napak. Z mojega vidika je zelo težko vzgajati rastline, ki so na prostem podvržene vremenskim vplivom (mačehe, krizanteme itd.). Tudi božična zvezda je ena izmed tistih, ki je zelo neugodna predvsem takrat, ko se pojavljajo velike temperaturne razlike.

Konoplja. Si lahko glede na spremembe v zakonodaji na tem področju ometamo kakšne koristi?

Če bi se vse uresničilo, kot napovedujejo, bi si lahko obetali koristi. Kontrolirana vzgoja konoplje z vsebnostjo THC za medicinske potrebe bi zagotovo dala nove možnosti za nov vir zaslužka. Bojim se samo, da se bo zaradi določenih farmacevtskih lobijev zadeva zapletla ali celo ustavila. Če pa se bodo možnosti odprle, bomo zagotovo pokazali interes in se pridružili. Do takrat za nas ostaja pomemben segment industrijska konoplja, iz katere prideamo konopljinu olje (hladno stiskano iz ekološko pridobljenih semen), ki je znano po svoji kakovosti.

Kakšna je razlika med veleprodajo in maloprodajo na lokaciji podjetja Revital?

Preko veleprodaje oskrbujemo vse naše večje kupce, ki sami prevzamejo proizvode na našem dvorišču ali jim jih mi dostavimo v njihove trgovske centre. Na ta način oskrbujemo trenutno večje cvetličarje iz naše okolice in tudi vse večje trgovske centre, kot so: Merkur, Mercator, Baumax, Bauhaus Slovenija in Hrvaška, OBI, Tuš, Jager.

Vse večjo pozornost dajemo tudi maloprodaji, ki smo jo lani prenovili. Tudi za letos načrtujemo določene izboljšave, spremembe, vendar naj za zdaj ostanejo še skrivnost. Seveda boste o njih pravočasno obveščeni. V naši maloprodaji se predvsem zavzemamo, da kupcem poleg širokega izbora našega programa ponudimo še preostalo ponudbo, ki sovпада s prodajo lončnic, sadik zelenjave, dišavnic itd.

Katere izzive bi za leto 2015 izpostavili kot najpomembnejše?

Največji poslovni izziv letos je definitivno 50-odstotna rast prihodkov. To bomo dosegli predvsem z občutnim dvigom prodaje sadik zelenjave in dišavnic. Ne bomo pa zaspali pri preostalem programu, saj bomo povečevali tudi drugo spomladansko in jesensko ponudbo. K vsemu temu bomo dodali še novosti in

»premium« segment lončnic. Do konca bomo zapolnili tudi okoli 20 hektarov zunanjih površin. Velik potencial vidimo tudi v maloprodaji, kjer bomo v letu 2015 za minimalno 15 odstotkov povečali prihodke.

Kaj pa prosti čas? S kakšnimi hobiji se ukvarjaš?

Nekaj svojega prostega časa namenim športu, vendar veliko manj kot nekoč. Včasih pomagam tudi pri organizaciji nekaterih prireditev v sklopu društev, krajevne skupnosti Miklavž in občine Ormož.

Kako usklajuješ družinske in poslovne obveznosti?

Družina mi pomeni največ. Če je prilika in čas, ga posvetim mojima dvema ... So trenutki, ko potrebuješ pogovor, zagon, in takrat to najdem pri nji. Smeh dve leti in pol starega otroka in smeh »boljše« polovice nekaj pomeni. Včasih se tega prepozno zavemo ...

Kaj pa politika?

S politiko se ukvarjam že kar nekaj časa. Nerač se grem leve in desne, zanima me predvsem, ali je predlog dober ali ne. Drugi mandat sem svetnik občinskega

sveta Ormož, član odbora za premoženje, finance in gospodarska vprašanja ter član sveta zavoda Lekarne Ormož.

Kakšni so načrti za naprej?

Revital bo ostal vrtnarija z največ pokritimi površinami za vzgojo rastlin. V zadnjih letih je zaspal in se ni tehnološko razvijal. Postati želimo tudi tehnološko najsodobnejša vrtnarija v Sloveniji. Delati je treba tudi pri razvoju lastnih kadrov, predvsem pa podjetje napraviti stabilno, da se bo sposobno soočiti z zunanjimi in notranjimi vplivi. Kar se tiče našega programa, bomo nadaljevali s politiko vzgojiti in ponujati kvalitetne rastline. Ne bomo pa zaspali na področju novitet, s katerimi bomo iz leta v leto navduševali kupce.

Revital bo v prihodnosti največja in najbolj tehnološko razvita vrtnarija v Sloveniji, ki bo svoje proizvode prodajala vsem večjim kupcem na območju Slovenije in Hrvaške. Podjetje bo imelo tri svoje prodajne centre. Podjetje ne bo največje samo na področju vzgoje rož, ampak tudi na področju sadik zelenjave. ▣

»Še enkrat hvala vsem, ki so me spremljali na tej poti, me ogromno naučili, prenesli name ogromno izkušenj in mi stali ob strani.«

Drugi o nas

ALEKSANDRA JELUŠIČ

Medij: Planet TV

datum: 15. januar 2015

MIRKO MAYER (voditelj): Sedaj pa vam bomo pokazali izdelek dveh slovenskih podjetij. Tovarne aluminija Talum in družbe Boxmark Leather iz Kidričevega, ki sta stopili skupaj in prepričali ameriški trg. To je prestižni ležalnik iz aluminija, prevlečen z vodoodpornim govejim usnjem. Gre za 1500 evrov vreden ležalnik, na katerem uživajo potniki ameriških križark in bo letos predstavljen na mednarodnem sejmu dobaviteljev ladijske opreme v Miamiu. Če bo prodaja uspela, bodo na Dravskem polju začeli na novo zaposlovati.

Uroš Maučec (novinar): Prvi mož Boxmark Leather Marjan Trobiš bo predstavil značilnosti luksuznega ladijskega pohištva, ki ga prodajajo predvsem ameriškim križarkam.

Marjan Trobiš: Lastnost stola je enostavno to, da ima pravo usnje in da ga enostavno zložimo.

Uroš Maučec: Čeprav je pohištvo lahko, je pravzaprav neuničljivo. Temeljno značilnost luksuzne opreme opisuje tudi direktor podjetja Kreativni aluminij Albert Korošec.

Albert korošec: Stol je bil zložen kar 150.000-krat, da smo ga testirali na vzdržljivost.

Uroš Maučec: Del kompleta, ki ga bodo letos že drugič predstavili na miamijskem sejmu dobaviteljev ladijske opreme, so ležalniki, miza in štirje stoli. Čeprav gre za prestižne dodatke, z naročili nimajo težav. Na žalost vam ne moremo pokazati niti enega gotovega izdelka, ker so vse prodali. Povpraševanje je bilo takšno, da so decembra razprodali vse.

Uroš Maučec: Predsednik uprave Taluma Marko Drobnič poudarja, da gre za zgodbo o uspehu dveh popolnoma različnih podjetij.

Marko Drobnič: Ključ je po naši oceni v sodelovanju in povezovanju družb, programov in na tak način lahko kreiramo, kot vidimo, tudi uspešne zgodbe.

Uroš Maučec: Opremo za sedaj izdeluje 15 zaposlenih. Če bodo uspešni tudi s prodajo hotelom, pa bodo v Kidričevem še dodatno zaposlovali.

Medij: Večer

datum: 22. januar 2015
Talum za učence

V soboto, 24. januarja, ob 9. uri organizirajo v kidričevskem Talumu že četrti dan praktičnega pri-

kaza poklicev. V preteklih treh letih se je tovrstnemu vabilu odzvalo lepo število osnovnošolcev in dijakov, ki želijo spoznati delo v tem podjetju, si ogledati, kako poteka delo v proizvodnji, in se odločiti za izobraževanje v proizvodno-tehniških poklicih.

Medij: Tvidea.si

datum: 27. januar 2015

Poklicno izobraževanje v srednjih šolah

Slovenska politika štipendiranja 2015–2019 obravnava tudi štipendiranje za deficitarne poklice na področju srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja. A nekatera podjetja, kljub pomoči države, se znajdejo po svoje in še vedno najbolj zaupajo svoji kadrovske politiki.

Država naj bi za deficitarne poklice, med katere spadajo grafični operater, zlatar, računalnikar, mehatronik operater, oblikovalec kovin - orodjar, izdelovalec kovinskih konstrukcij, električar, avtokaroserist in avtoserviser, v tem 4-letnem obdobju zagotavljal letno do 1,2 milijona evrov. V podjetju Talum iz Kidričevega je zaposlenih preko 1130 ljudi. Vsako leto jih dodatno zaposlijo

okrog 40, a se pri tem srečujejo s težavo pomanjkanja tehničnega kadra. Zato čez leto pripravljajo svoje informativne dneve, da lahko njihovi bodoči »zaposleni« tudi v praksi vidijo, kako poteka delo pri njih. Tako je bilo tudi minule dni. Devetošolec Aleks Medved bi rad postal oblikovalec kovin.

A v kovinskopredelovalni panogi še vedno opažajo vse manjši interes za poklicno izobraževanje tehniških smeri, nam razlaga vodja kadrovske službe v družbi Talum, zato se poskušajo znajti na svoj način. Prek vsakoletnega praktičnega prikaza tehničnih poklicev v svoje vrste pridobijo kar nekaj ustreznega kadra. V podjetju Talum imajo tudi tradicijo kadrovskega štipendiranja. Skupine devetošolcev so skupaj s starši spremljale večino delovnih procesov. Največjo težavo še vedno predstavlja strukturna brezposelnost, se strinja prvi mož Taluma. Delo v industriji je tudi tehnološko dovršeno in Simona Petek je vesela, da hčerka razmišlja o zaposlitvi v domačem podjetju. Sicer pa podjetje iz Kidričevega tudi v prihodnjem letu predvideva financiranje več kot 30 srednješolcev in študentov. □

Obiskali so nas

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Hvala sodelavcem za pomoč pri organizaciji ogledov.

31. 1. 2015: učitelji in učiteljice OŠ Cirkovce

02. 2. 2015: učenci devetega razreda OŠ Olge Meglič □

Učenci OŠ Olge Meglič

Talum skozi oči mladih

Januarja je v Talumu potekal že 4. dan praktičnega prikaza poklicev, na katerem so se mladi lahko seznanili z različnimi poklici v Talumu. O dogodku več pišemo v nadaljevanju, tokratno reportažo pa smo namenili razmišljanju mladih. Zanimalo nas je, kako je videti naša »fabrika« skozi njihove oči, s kakšnimi izzivi se soočajo pri izbiri šole in zaposlitve ter kje se vidijo v prihodnosti. V pogovoru so sodelovali dijaki, Talumovi štipendisti in novozaposleni sodelavec.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIC

Marko Frlec, učenec 9. razreda

»Za 4. dan praktičnega prikaza poklicev sem izvedel v šoli. Hodim v deveti razred osnovne šole in letos se bom moral odločiti, na kateri šoli bom nadaljeval šolanje. Odločam se med strojno in lesarsko šolo. Ogled se mi je zdel zanimiv. Če bi se moral ta trenutek odločiti, kje v Talumu bi si želel delati, bi si izbral Ulitke.«

Aleš Frlec, Markov oče: »Podjetje Talum poznam že od prej, saj sem z vami že poklicno sodeloval, prav tako pa je v Talumu zaposlen brat.«

Tomaž Plajnsšek, učenec 9. razreda

»O Talumu veliko vem in sem si ga že tudi ogledal, saj je moj oče zaposlen v družbi Talum Ulitki. Obiskujem deveti razred OŠ v Žetalah. Najbolj me zanima teh-

nično področje. Ogled tovarne je bil zelo zanimiv. Všeč so mi bili rezkalni stroji, CNC-stroji, merilni stroji ... V prihodnosti bi rad delal za katerim izmed teh strojev. Vpisal se bom na Srednjo strojno šolo.« **Petra Plajnsšek, Tomaževa mama:** »Za dogodek smo izvedeli od prijateljev in na internetni strani podjetja Talum. Talum smo si že ogledali, saj smo lani obiskali dan odprtih vrat.«

Anja Borak, učenka 9. razreda

»Obiskujem deveti razred OŠ Gorišnica. Za 4. dan praktičnega prikaza poklicev sem izvedla v šoli. Na ogledu v Talumu sem si ogledala laboratorij podjetja Talum Inštitut in se seznanila z delom kemika v tem laboratoriju. Pri kemiji me navdušujejo barve, vse majhne spremembe in kako se vse sestavlja neko večjo celoto.

Talumovi štipendisti

V inštitutu smo si ogledali poskus trdote vode (poskus sem lahko izvedla tudi sama). Pokazali so nam tudi postopek, kako iz prahu iz livarske peči in škroba kot veziva naredijo tabletko za poskuse. Ogledali smo si tudi podjetje Talum Ulitki, v katerem me je presenetilo dejstvo, da proizvajajo veliko izdelkov za izvoz, ter podjetje Talum Servis in inženiring, kjer so nam prikazali varjenje. Všeč so mi bile iskre, ki so prihajale od varilnega aparata. Na koncu sta nas v jedilnici čakala sendvič in sladica.« **Simona Petek, Anjina mama:** »Hčerko sem pripeljala v Talum, da si je lahko ogledala laboratorij in dobila občutek za delo, ki bi ga želela nekoč opravljati. Kot mama želim hčerki pomagati pri izbiri poklica. V današnjih časih je to zelo težko, saj ne veš, kaj bi bilo najbolje. Zelo

jo veseli kemija, zato se je odločila za vpis na Srednjo kemijsko šolo. Tudi sama sem si ogledala proizvodnjo. Ogled se mi je zdel zelo zanimiv. Kot talumovka sem vesela, da se je naša »fabrika« odločila posamezne poklice približati osnovnošolcem, saj so se na ta način lahko boljše spoznali z njimi, kar jim bo olajšalo izbiro za naprej. Svojemu otroku stojim ob strani ne glede na njegovo odločitev.«

Rok Ciglar,
Talumov štipendist, bodoči magister inženir elektrotehnike
»O podjetju Talum sem marsikaj slišal, še preden sem postal štipendist. Krivec za to je v veliki meri moj stari oče, ki je bil nekdaj zaposlen v podjetju Talum. Iz njegovih zgodb sem predvsem dobil predstavo, kako je delo potekalo

»Ogledali smo si tudi podjetje Talum Ulitki, v katerem me je presenetilo dejstvo, da proizvajajo veliko izdelkov za izvoz, ter podjetje Talum Servis in inženiring, kjer so nam prikazali varjenje.« Anja Borak, učenka 9. razreda OŠ Gorišnica

v starih elektroliznih halah ter s kakšnimi problemi so se soočali takrat. Podjetje seveda velikokrat omenjajo tudi profesorji na fakulteti, saj je kot eden večjih porabnikov električne energije v Sloveniji zelo privlačen za elektrotehniško diskusijo. Mislim, da so prav vsa področja zanimiva, najbolj pa me seveda zanima samo ozadje celotnega električ-

odločitev, da bom študiral v Ljubljani. Vpisal sem se na Fakulteto za elektrotehniko, na kateri po opravljeni prvi bolonjski stopnji nadaljujem študij na drugi bolonjski stopnji. Smer, ki sem si jo izbral, je elektroenergetika, saj me je med študijem na prvi stopnji tudi najbolj navdušila. Razen mesečnega nakazila štipendij do sedaj nisem imel drugih

se odločam za študij in poklic, ki velja predvsem za moškega, ženske smo v manjšini. Pri izbiri je bilo odločilno to, da me smer, ki sem jo izbrala, zanima in veseli, veliko pa je pomenila tudi možnost kadrovske štipendije in kasnejša zaposlitev v Talumu. Kot štipendistka v prvem letu razen štipendije še nisem izkoristila drugih ugodnosti, vendar vem, da mi

znanjem vedno pripomoreš h kakšni izboljšavi ali novi konstrukciji, ki omogoča lažje delo ter večjo produktivnost. Zato si tudi želim svoje delovno mesto tam, kjer bo potreben kader z inovativnimi idejami ter znanjem, ki ga skušam iz vsake stvari potegniti čim večji del.

Ob vpisu na fakulteto sem se odločal med študijem računal-

Učenci in njihovi starši na 4. Dnevu praktičnih prikazov poklicev

nega sistema tovarne. Prav zato se v prihodnosti vidim na delovnem mestu, na katerem se bo v glavnem vse vrtelo okoli elektrike. Prvi problem, s katerim sem se soočil pri izbiri šole, je bilo vprašanje, kako vidim samega sebe v prihodnosti. Po gimnaziji je bilo veliko različnih možnosti za nadaljevanje študija. Predvsem je na mojo odločitev vplivalo dejstvo, da me veliko bolj veseli naravoslovje kot družboslovje. Še posebej me je pritegnil študij elektrotehnike, saj me je že od malega zanimalo, kako delujejo stvari, katerih glavni vir energije je električna energija. Da sem za kraj študija izbral univerzo v Ljubljani in ne v Mariboru, je predvsem krivo to, da sem od svojega rojstva bival na Ptuj. Ker sem hotel zaživeti po svoje in spoznati novo okolje, je na koncu padla

izkušnja oziroma ugodnosti od Taluma. Se pa že veselim poletnega dela oziroma prakse, ko bom končno dobil prve prave izkušnje, kako poteka delo v tovarni.«

Ines Škerget,

Talumova štipendistka, bodoča diplomirana inženirka materialov

»Podjetje Talum sem poznala, še preden sem postala štipendistka, saj so tukaj zaposleni starši in še nekaj članov ožje družine, prav tako sta bila nekoč v Talumu zaposlena oba dedka. Pred leti sem Talum že obiskala v okviru dneva odprtih vrat. Najbolj zanimivo področje se mi zdi razvoj, kjer bi si v prihodnje želela tudi delati, saj se pri študiju ukvarjam z razvojem materialov. Dilema oziroma izziv, s katerim sem se pri izbiri šole srečevala, je bil, da

bo v poletnem času omogočena praksa v podjetju oziroma počitniško delo.«

Kristijan Duh,

Talumov štipendist, bodoči diplomirani inženir strojništva

»Za podjetje sem slišal pred nekaj leti, ko sva se z znancem, ki dela v Talumu, pogovarjala o podjetju. Tako sem leta 2012 v kadrovsko službo poslal prošnjo za študentsko delo, ki je bila odobrena. Prvič sem delal v podjetju Talum Ulitki in po treh mesecih podjetje in skoraj vse zaposlene dodobra spoznal in navezal stike. Tudi leta 2013 sem delal kot študent, takrat v podjetju Servis in inženiring, kjer sem delal dobra dva meseca. Jeseni tega leta ste mi odobrili kadrovsko štipendijo. Najbolj zanimivo se mi zdi področje konstruktorstva, kjer lahko s svojim

ništva in strojništva oziroma mehatronike. Imel sem nekaj predznanja z vseh treh smeri, obenem pa so mi bile vse tri smeri domače tudi iz prakse. Po premisleku sem se odločil za študij strojništva.

Fakulteto za strojništvo v Mariboru sem izbral, ker mi je bila najbližje, pa tudi predstavitev smeri me je pritegnila. Ker sem svoj prosti čas vedno najraje posvetil izdelavi svojih izdelkov, sem se tudi odločil za študij strojništva. Mislim, da lahko z obvladovanjem strojništva, ki je zelo široko področje, lažje sam dopolnujem druga znanja, ki jih potrebujem. S podjetjem Talum sem bil leta 2014 na Brdu pri Kranju na podelitvi priznanja referenca, ki se podeljuje za posebne dosežke. Meni je bilo podeljeno za uspešno opravljanje študentskega dela. Kot vaš

Talumovi štipendisti s predsednikom Uprave Taluma Markom Drobničem

štipendist imam v podjetju možnost opravljanja strokovne prakse, vesel sem bil tudi ponujene možnosti izdelave diplomske naloge na konkretnem problemu v podjetju.«

Luka Lah,
Talumov štipendist, bodoči
magister inženir strojništva

»Za podjetje Talum sem iz različnih virov slišal že prej. Znano mi je bilo tudi, da se že vrsto let ukvarja s proizvodnjo aluminija. Pred samim razgovorom pa podjetja nikoli nisem imel prilike obiskati. Ker sem se izobraževal za konstrukterja, je zame prav gotovo najbolj zanimivo področje oblikovanje in konstruiranje novih izdelkov. Velik izziv in motivacija mi je modeliranje v različnih CAD-programih, kar je pri izdelavi in snovanju novih izdelkov nujno potrebno. Vsekakor si v prihodnosti želim delati v eni od družb skupine Talum, in sicer v družbi Kreativni aluminij. Pri odločanju za smer študija sem se brez velikih razmislekov in oklevanj odločil za strojništvo, ker sem bil prepričan, da je to pravi študij zame. Edina dilema je bila, na kateri fakulteti naj študi-

ram. Ker sem dobil informacijo, da si Fakulteta za strojništvo v Mariboru pri procesu izobraževanja prizadeva obdržati tudi stik z industrijo, kar se mi je zdelo zelo pomembno, sem se odločil za študij v Mariboru. Prepričan sem, da sem se pravilno odločil za študij strojništva, ker me ta smer zanima, po mojem mnenju pa je to tudi poklic prihodnosti. Za ta študij sem se odločil preprosto zato, ker me že od otroških let zanima tehnika, kako stvari delujejo in kako so sestavljene. Prav tako so mi bližji naravoslovni predmeti, kot sta matematika in fizika, zato je bila odločitev še toliko lažja. V času odločanja za študij sem dobil tudi nekaj informacij o tem, kako široko je področje strojništva in koliko različnih možnosti zaposlitve nudi. Štipendija je zame neke vrste nagrada za uspešen študij ter hkrati motivacija in obveza za naprej. Prepričan sem, da je možnost opravljanja prakse in spoznavanje takšnega podjetja, kot je Talum, odlična izkušnja in popotnica za nadaljnje delo. Dobiti zaposlitev takoj po dokončanem študiju je zelo težko, saj človek nima prepotrebni izkušenj za delo, zato me

veseli, da si bom izkušnje lahko nabiral tudi v času opravljanja prakse in jih nekoč uporabil pri delu v podjetju.«

Alen Auer,
Talumov štipendist, bodoči
diplomirani gospodarski inženir

»Ker prihajam iz neposredne bližine, mi je bil Talum kot podjetje poznan že od malih nog. Moram pa priznati, da mi njegove razsežnosti, pomen za industrijo na področju aluminija ter pomembnost za ta del Slovenije niso bili poznani, vse dokler se nisem s podjetjem поблиže spoznal v preteklem letu. Ker menim, da industrija in ekonomija na trgu ne moreta delovati ločeno, ampak morata biti obe prvini povezani, mi odločitev za študij gospodarskega inženirstva ni bila težka, saj je edini študijski program, pri katerem lahko pridobivam znanje obojega. Seveda so se ob vpisu pojavljala tudi vprašanja, ali je ta odločitev pravilna, sploh vem, kaj želim delati v življenju, bom dobil delo na tem delovnem mestu, bom samo še en diplomant na zavodu za zaposlovanje več ... Trenutno zaključujem 3. letnik na dodiplomski stopnji in lahko

rečem, da so bila vprašanja zama ter da sem šolanje dobro izbral. Kot Talumov štipendist pričakujem, da se bom tukaj tudi zaposlil, čeprav še nimam točno začrtane smeri, v kateri bi želel razvijati svojo kariero. To je le še ena prednost mojega bodočega poklica, saj so zaradi interdisciplinarnosti te možnosti izjemno široke.«

Denis Zdravec, novozaposleni
v družbi Talum Ulitki

»Star sem enaindvajset let. Talum ni moj prvi delodajalec, pred tem sem bil kratek čas zaposlen v podjetju Cimos. V Talumu sem se zaposlil 1. oktobra 2014. Zaposlen sem v družbi Talum Ulitki, kjer delam pri pripravi kokil. O podjetju sem že pred zaposlitvijo veliko slišal, nisem pa v njem nikdar opravljal prakse ali bil na ogledu proizvodnje. Brat se je prijavil za pridobitev kadrovske štipendije in me opozoril na Talum. Pobrskal sem po internetu in ugotovil, da iščejo sodelavce. Prijavil sem na razpis in bil sem izbran. Z delom in sodelavci sem zelo zadovoljen.«

»Kot vaš štipendist imam v podjetju možnost opravljanja strokovne prakse, vesel sem bil tudi ponujene možnosti izdelave diplomske naloge na konkretnem problemu v podjetju.« Kristijan Duh, Talumov štipendist

Postati talumovec

DARJA VODUŠEK VTIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

V skupini Talum se je zaposlilo 149 novih sodelavcev.

V skupini Talum se je zaposlilo 149 novih sodelavcev, od tega 139 v Sloveniji, največ v družbi Talum Ulitki (81). Velik del novozaposlenih se je s Talumom »srečal prvič«. Da bi se naši zaposleni lažje vključili v »fabriko« in spoznali, da je vsaka njena družba del velikega mozaika, ki je v veliki medsebojni soodvisnosti gradil našo 60-letno

zgodovino, smo v filmu predstavili vse družbe v skupini Talum, strateške cilje, vrednote družbe, pomen prenosa znanja.

Želimo, da se novi sodelavci čim prej vključijo v naše delovno okolje in Talum začutijo kot dušo naše biti. ■

Novosprejeti delavci

	Skupina Talum	Talum Aluminij	Talum Livarna	Talum Rondelice	Kreativni Aluminij	Talum Ulitki	Talum Servis in inženiring	Talum Inštitut	Revital	Vital	Vargas-Al	Talum Izparilniki	Talum Šabac (Beograd)	Talum Bijeljina	Talum
Število novozaposlenih v letu 2014	149	7	5	20	0	81	13	0	0	5	1	0	6	4	7

Vir podatkov: Statistika Taluma, Kadrovska služba

SERVIS IN INŽENIRING

Popestritev delovnega okolja

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Ko je Janez Vogrinec, zaposlen v Prometu, urejal svojo pisarno, je dobil zanimivo idejo. Sodelavca Franca Rihtariča je prosil, da mu na steno nariše podobo po njegovem okusu. Za motiv si je izbral morje, ker ga sprošča. Tako je nastala poslikava, ki krasi eno izmed sten njegove pisarne. ■

Pisarna Janeza Vgrinca

Mlade želimo navdušiti za tehnične poklice

4. dan praktičnega prikaza poklicev

DARJA VODUŠEK VTIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

V soboto, 24. januarja 2015, smo v Talumu organizirali že 4. dan praktičnega prikaza poklicev. Zakaj organiziramo tovrstne dogodke? Ker želimo mladim predstaviti delo v realnem okolju predvsem tehničnih poklicev. Ker jim želimo pokazati, da so dela v proizvodnji lahko zelo raznolika in pestra, da stremimo k vedno večji avtomatizaciji procesov, kjer je to mogoče, in da bodo tehnični poklici tisti, ki bodo tudi v prihodnje omogočali zaposlitev v naših družbah.

Odziv je bil razveseljivo velik, saj se je našemu vabilu odzvalo precej otrok in staršev. Prišli so iz različnih okoliških krajev, iz Slovenske Bistrice, Gorišnice, s Ptuja in okolice, iz Lovrenca, Žetal, Dupleka in Formina.

Po nagovoru predsednika uprave in ogledu filma, ki je nastal ob 60. letnici tovarne in zelo nazorno predstavlja vse družbe v skupini Talum, smo jim predstavili možnosti povezovanja z družbo, nato pa smo se podali na ogled delovnih mest.

Otroci in njihovi starši so si ogledali družbe Talum Servis in inženiring, Talum Inštitut in Talum Ulitki; v vseh treh družbah so pripravili tudi praktičen prikaz svojega dela. V družbi Talum Servis in inženiring so bili predstavljeni poklici, ki jih danes lahko najdemo v okviru programov strojni tehnik, oblikovalec kovin - orodjar, električar, mehatronik operater, zidar in še zlasti varilec. V družbi Talum Inštitut so mladi spoznali poklic kemijskega tehnika, v družbi Talum Ulitki pa spet predvsem strojne poklice in poklic metalurga. V nekaterih delih so se lahko tudi sami praktično preizkusili in po začetnem strahu so se nekateri le opogumili.

Čeprav je bil pri prikazu poklicev poudarek na srednjem poklicnem in srednjem tehničnem izobraževanju, je bila predstavljena tudi možnost za zaposlitev po končanem šolanju na fakultetah. Spet

imajo več možnosti tehnične smeri.

Odzivi staršev in otrok so bili pozitivni. Veseli smo pohval, da delamo prave stvari. Začetni strahovi izpred štirih let, ali je to pravi način komuniciranja z mladimi in njihovimi starši o bodočem poklicu, so se pokazali kot neupravičeni, saj so odzivi zelo pozitivni.

V Talumu smo vedno pripravljeni sprejeti tako zainteresirane skupine kot vse izobraževalne ustanove, od osnovnih šol do fakultet, saj se zavedamo, da je to prava pot za pridobivanje sodelavcev z znanji, ki jih za realizacijo zastavljenih ciljev potrebujemo. In ker so tako trenutne kot dolgoročne potrebe usmerjene v tehnična znanja, so to tudi poklici, ki so in bodo najbolj zagotovo omogočali zaposlovanje. Prepričani smo, da se bo tudi med mladimi spremenilo razmišljanje in da se bodo vedno bolj odločali za tovrstne poklice ter jih z veseljem opravljali. Ti poklici bodo morali tudi v širšem družbenem prostoru ponovno pridobiti svoj »status« in večje spoštovanje.

Pri predstavitvah je bilo večkrat poudarjeno, da je pri zaposlovanju najpomembnejše, da smo motivirani za delo in da smo se pripravljene nenehno učiti. Ko se mladi odločajo o nadaljnjem šolanju, naj pri izbiri za pridobitev zelenega poklica upoštevajo tudi svoje želje, ne samo možnost zaposlitve v danem trenutku. ▣

»Odzivi staršev in otrok so bili pozitivni. Veseli smo pohval, da delamo prave stvari.«

Štipendiranje

V letu 2014 prejeli več prošenj, kot smo podelili štipendij

Vsaj enkrat na leto je prav, da v našem časopisu izpostavimo kadrovske štipendiste. Kadrovsko štipendiranje je ena ključnih oblik pridobivanja novih mladih sodelavcev. Gre za izmenjavo znanj in izkušenj tako na eni kot drugi strani. Verjamemo, da je razvoj skupaj z mladimi, inovativnimi in odprtimi sodelavci, ki jim v skupini Talum dajemo možnost delovnega razvoja, ena od poti, ki odpira vrata v prihodnost. V tem trenutku imamo v skupini Talum 32 štipendistov. Število glede na smer in stopnjo šolanja podajamo v tabeli.

DARJA VODUŠEK VTIČ

Zahteve delovnega procesa in razvoja so tiste, ki določajo število in profile razpisanih štipendij. S štipendiranjem želimo pridobiti kadre predvsem tehnične stroke, to je strojne, metalurške in elektrosmeri, pa tudi ekonomiste. Zadnjih nekaj let štipendiramo tudi srednje poklicno izobraževanje tehničnih smeri. Nezainteresiranost za poklicno izobraževanje na deficitarnih poklicih, ki predstavljajo tudi pomemben delež v strukturi zaposlenih v skupini Talum, je še vedno opazna, se je pa lani prvič zgodilo, da smo za nekatere razpisane smeri za srednje poklicno izobraževanje prejeli več prošenj, kot smo podelili štipendij.

Ne glede na to, da naši štipendisti res še niso zaposleni, jih poskušamo že v času šolanja čim bolj vključiti v realno okolje in jim tudi dajati povratne informacije o dogajanju v naši tovarni. Enkrat letno zato organiziramo »srečanje kadrovskih štipendistov«, na katerem dobijo veliko informacij, imajo pa tudi možnost za medsebojno spoznavanje in sodelovanje. Letošnje srečanje, ki je potekalo 20. januarja, je po pozdravnem nagovoru predsednika uprave in ogledu predstavitvenega filma potekalo delovno. Tiste, ki so se našemu vabilu odzvali, smo razdelili v skupine in njihova vloga je bila, dati čim več idej za to, kaj vključiti v vsebino za tiste, ki pridejo v podjetje in spoznavajo njegovo delovanje. Predstavljeno bomo v čim večji meri poskušali tudi vključiti.

Veseli nas pozitiven odnos in odziv mladih, katerih večina bo kmalu tudi res naših sodelavcev. ■

Prikaz števila štipendistov po pridobljeni strokovni izobrazbi po končanem izobraževanju

»V tem trenutku imamo v skupini Talum 32 štipendistov.«

Vzroki za bolečine v hrbtu

Sodobni način življenja je glavni vzrok, da je naša hrbtenica nenehno obremenjena, se napreza in trpi. Različni dejavniki so vzrok za bolečine v ledvenem, prsnem ali vratnem delu hrbta. Ortopedi menijo, da so vzrok za več kot 90 odstotkov bolečin v križu spremembe na medvretenčnih ploščicah in njihove posledice.

VIR: WWW.HRBTENICA.TAG.SI/
BOLECINE-HRBET.HTML
FOTO: SPLET

Pogosti vzroki za bolečine v hrbtu

Kronična bolečina v hrbtu je bolečina, ki traja več kot tri mesece. Pogosto je vzrok težko ugotoviti, saj na bolečino lahko vpliva vrsta dejavnikov. Akutna bolečina v križu traja od nekaj dni do nekaj tednov. Večina akutnih bolečin ima svoj vzrok v poškodbah hrbta ali v degenerativnih stanjih, kot je artritisa.

Ponavadi se težave začnejo po 30. letu starosti

Pri moških in ženskah v tridesetih, štiridesetih in petdesetih letih je visoka stopnja pojavnosti težav s hrbtenico zaradi kombinacije dejavnikov tveganja, ki se običajno pojavijo v srednjih letih. Reševanje temeljnih vzrokov lahko bistveno zmanjša pojavnost težav s hrbtenico. V srednjih letih vašega življenja začnejo trdnost kosti, elastičnost in napetost mišic upadati. Diski v hrbtenici postanejo bolj suhi in manj prožni, zaradi česar so manj sposobni ublažiti pritiske vretenc. Degeneracije vplivajo tudi na hrbtenični kanal, ki postaja vedno ožji. Vse to lahko privede do bolečin v križu. Bole-

čine v hrbtenici se lahko pojavijo tudi zaradi pomanjkanja gibanja. Pogosti vzroki, ki vplivajo na težave s hrbtom so:

1. Prevelika telesna teža

- Ljudje s prekomerno telesno težo imajo povečano tveganje za razvoj bolečin v hrbtu. To še posebej velja za ljudi z dodatno težko okoli trebuha, ki potegne v medenico naprej, kar ustvarja povečano napetost v spodnjem delu hrbta.
- Ljudje s preveliko težo običajno občutijo težave, kot so išias ali bolečine v križu zaradi hernije diska ali stisnjenega živca, predvsem zaradi prevelikega pritiska telesne teže.
- Zmanjšanje telesne teže z dieto in vadbo ne zmanjša le obstoječe bolečine v hrbtu, ampak pomaga preprečiti določene vrste težav s hrbtenico tudi v pri-

hodnosti. Ljudje s prekomerno težo imajo na primer povečano stopnjo tveganja za nastanek osteoartritisa v starosti.

2. Sedeč način življenja

Pomanjkanje gibanja lahko povzroči ali poslabša bolečine v hrbtu zaradi povečane togosti in oslabilosti mišic. Zaradi pomanjkanja gibanja je slabša tudi prekrvavitev v telesu. To pomeni tudi slabši transport hranil do diskov, mehkih tkiv in vezi hrbtenice. Zaradi tega so diski podhranjeni in degenerirani. Vaje za hrbet in trebuh lahko pomagajo zagotoviti boljšo podporo za hrbtenico.

»Gibanje in vadba ohranjata hrbtenico zdravo, prožno in močno«, pravi Dr. Finkel. Blage oblike vadbe, kot so joga, pilates, vodne terapije, kolesarjenje ali hoja, so še posebej koristne.

3. Nepravilna telesna drža

- Ure sedenja na pisarniškem stolu lahko povzročijo bolečine v križu ali poslabšajo obstoječo bolečino. »Poleg tega večina ljudi sedi narobe, sedenje naprej ali sključena drža pomenita dodatno napetost hrbteničnih vezi in okoliških struktur v hrbtenici. Sčasoma lahko napačna drža prispeva k ponavljajočim bolečinam v hrbtu«, pravi dr. Finkel.
- Najboljši sedeči položaj za hrbet je, da ga poravnate z naslonjalom stola. Izogibajte se sključene drže ali drže naprej.

- Dolgotrajno vztrajanje v isti, največkrat nepravilni drži (npr. likanje).
- Spanje na trebuhu - pri tem je spodnji del trupa preveč usloččen. Zjutraj se velikokrat zbudi mo z bolečinami v vratu in spodnjem delu hrbta.
- Poklici, ki zahtevajo dolgotrajno sedenje v prisiljeni drži (šivilje, biologi pri delu z mikroskopom, pianisti, zobozdravniki, delo v pisarni, računovodstvu ...).
- Vozniki tovornjakov na dolgih vožnjah.
- Delo na vrtu, kjer je človek nenehno upognjen.
- Poklici, ki zahtevajo nenaravno držo vratu (slikopleskarji, violinisti ...).

4. Stres

Večina ljudi, ki je v stresu, ponavadi slabo spi, se nezdravo prehranjuje in malo telesno vadi. Stres povzroči napetost in zategnjenost mišic – in težave s hrbtom so tu.

Tudi če ste v stresu, lahko poskrbite zase. Sprostitvene in dihalne vaje, 10–15 minutni sprehod lahko pomaga pri preprečevanju težav s hrbtom.

5. Dvigovanje bremen

Najhujše poškodbe pri dvigavanju prizadenejo zgradbo medvretenčnih ploščic, včasih tudi kosti. Pri tem pride do poškodb vezi in mišic, ki jih človek občuti kot lumbago ali bolečine v hrbtu. Hrbet je zmožen podpirati precejšnjo telesno težo, a rad popusti, če je breme pretežno ali so koti gibanja s stališča mehanike neprimerni.

Kadar dvigujete breme, lahko vsak dan ali pa občasno, je zelo pomembno, da to storite pravilno, saj tako lahko zmanjšate možnosti za bolečine v hrbtu.

"Vseh bolečin v hrbtu ni mogoče odpraviti. Vendar lahko s pravilnim pristopom in vztrajnostjo bolečine omilite in zmanjšate njihovo pogostost" pravi Dr. Noah Finkel, ortopedski kirurg v zasebni kliniki v Hungtingtonu, v New Yorku in hkrati tudi predstavnik Ameriške akademije Ortopedske kirurgije.

Vprašanja in dileme

Obvestilo za krvodajalce v Talumu, Silkemu in Praliku

Krvodajalska akcija v februarju bo v torek, 24., in v četrtek, 26. februarja 2015, med 7. in 11. uro v transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice. V petek, 20. marca 2015, bo sestanek krvodajalcev (občni zbor). Podrobnejše informacije bodo objavljene na plakatih.

MARJETKA LEDINEK
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Kako pravilno dvigovati breme? Kolena naj bodo pokrčeni, hrbet naj bo raven inategnjen – prav tako naj bodoategnjene tudi trebušne mišice. Ramena naj bodo v liniji z boki, da preprečite morebiten zasuk. Breme imejte tesno ob telesu. Ne dvigujte pretežkih bremen brez pomoči.

6. Kajenje

Kadilci imajo trikrat večjo možnost, da jih doletijo bolečine v hrbtenici, kot nekadilci. Nikotin v cigaretnem dimu zgosti stene krvnih žil. To omejuje pretok krvi skozi velike in mali kapilare v spodnjem delu hrbta in poveča čas za zdravljenje in okrevanje, če imate poškodbo hrbta.

7. Poškodbe pri športu

S hrbtom je treba ravnati skrajno spoštljivo. En sam nepremišljen gib lahko človeku onemogoči ukvarjanje s športom do konca življenja. Zato se je potrebno vedno dobro ogreti in raztegniti sklepe in mišice, nato pa postopoma povečevati obremenitev in napor.

Vzrok za poškodbe hrbta pri športnih aktivnostih so največkrat povečana telesna teža, pomanjkljiva telesna aktivnost in premalo razvito mišičje.

8. Poškodbe hrbta pri ženskah

Zaradi svoje morfološke in hormonske zgradbe so ženske še bolj dovzetne za bolečine v hrbtu. Med nosečnostjo veliko žensk trpi za bolečinami v ledvenem predelu in včasih celo za išijasom. Za težave pa ni kriva le povečana telesna teža. K temu prispevajo tudi ohlapne mišice in vezi, kar lahko v veliki meri pripišemo hormonskemu delovanju telesa. Zaradi zmanjševanja količine spolnih hormonov postanejo z leti in z nastopom mene vretenca krhkejša. To bolezen kosti, ki je tesno povezana s staranjem, imenujemo osteoporoza. Zanj je značilno, da kosti in predvsem vretenca izgubijo trdnost. Hipertrofija dojk – čezmerna teža vpliva na držo hrbtenice. Ta se krivi in ramena se potiskajo naprej.

Vzrok za mnoge bolečine v hrbtenici so tudi čevlji z visoko peto. ■

Odvzem krvi

Nam lahko odvzeta kri zniža krvni tlak?

Ne, dajanje krvi dolgoročno ne vpliva na krvni tlak. Možno je prehodno blago znižanje krvnega tlaka, dokler se volumen krvi ne normalizira, nekaj ur po odvzemu. Pogostejše težave lahko nastopijo, ko spremenimo položaj telesa po samem odvzemu; ko na primer po odvzemu vstanemo, se nam lahko rahlo zavrti. Krvodajalci, ki se zdravijo zaradi visokega krvnega tlaka, lahko dajejo kri le, če imajo krvni tlak urejen in zdravila jemljejo redno. Odvzem krvi pri krvodajalcu z nezdravljenim visokim krvnim tlakom je lahko nevaren, saj spremenjene stene žil niso sposobne takojšnje kompenzacije odvzete volumna krvi.

Zakaj se med odvzemom krvi ali po njem pojavi slabost?

Naenkrat smejo krvodajalcu odvzeti največ 13 odstotkov njegovega volumna krvi, ki ga lahko zdrav organizem brez težav nadoknadi. Slabo počutje med odvzemom krvi in po njem je posledica slabe psihične in fizične pripravljenosti krvodajalca na odvzem krvi. Pretiran strah pred odvzemom krvi, vbod z iglo ali že sam pogled

na kri lahko pri nekaterih občutljivih ljudeh povzročijo padec krvnega tlaka, ki se lahko stopnjuje do izgube zavesti. Pri nenadnem navalu vročine, močnem potenju, slabosti, vrtoglavici, omotici, šumenju v ušesih ali motnjah vida se je treba takoj uleči v vodoraven položaj in težave naglo ponehajo. Da bi preprečili te nevšečnosti, moramo biti spočiti, popiti moramo zadostno količino tekočine in zaužiti nemasten obrok hrane.

Katera skupina je najboljša oziroma katere je največ in katere najmanj?

Pri transfuziji dobi prejemnik običajno kri njegove krvne skupine, kadar pa to ni možno, se odločijo za zamenjavo krvne skupine. V tem primeru je najbolj ugodna krvna skupina 0 za rdeče krvničke in AB za krvno plazmo, saj jo lahko dajo katere koli krvne skupine. V Sloveniji ima krvno skupino A približno 40 odstotkov ljudi, 0 približno 38 odstotkov ljudi, B 15 odstotkov ljudi, AB pa 7 odstotkov ljudi. Približno 18 odstotkov ljudi je RhD negativnih, kar pomeni, da lahko prejmejo kri le od RhD negativnih krvodajalcev. ■

Vse najboljše, pločevinka

Pločevinka je praznovala 80 let

24. januarja 2015 je pločevinka praznovala 80 let. Patentiral jo je Peter Durand sicer že 25. avgusta 1810, a takratna pločevinka je bila iz enega kosa, v obliki konzerve. Za uradni rojstni dan pločevinke pa velja 24. januar 1935, ko je pivovarna Gottfrieda Krügerja s sedežem v Newarku v ameriški zvezni državi New Jersey začela prodajati dve vrsti piva v pločevinkah. Najprej so izdelali poskusno serijo 2.000 pločevink, na katero so se pivci piva dobro odzvali. Večina jih je menila, da je takšno pivo bolj podobno točenemu pivu kot pa pivo v steklenici. Do konca leta 1935 je pivo v pločevinkah izdelovalo kar 37 ameriških pivovarn.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
POVZETO PO: DNEVNIK

Svetovna industrija aluminijastih pločevink rada zamolči, da od 55 milijard pločevink potrošniki recikliramo manj kot polovico. Če bi na primer hoteli nadomestiti 820.000 ton pločevink, zavrženih v letu 2003, bi potrebovali energijski ekvivalent v vrednosti 26 milijonov sodčkov nafte, hkrati pa bi ustvarili več kot 3,4 milijona ton izpustov ogljikovega dioksida. Prej omenjenih tisoč milijard pločevink, ki jih od leta 1972 Američani niso reciklirali, ustreza 500 milijonom sodčkov nafte, kar je dovolj energije, da bi lahko z

njo vse leto napajali 35 milijonov ameriških domov. Sem sodijo torej tudi hladilniki, v katerih se hladijo aluminijaste pločevinke, ter televizije, ki prenašajo nadaljevanke, kot je Seks v mestu, in tekme osrednjih športnih lig, h katerim samoumevno sodijo in se med njimi oglašujejo tudi pijače v pločevinkah. Pa ne samo to, vsake tri mesece bi lahko iz zavrženih pločevink zgradili floto 14 potniških letal.

V zadnjem času so se, ne glede na to, da se gurmani nad okusom pijač iz pločevink glasno pridruša-

jo, na trgu pojavile celo pločevinke v obliki butelj. Proizvajalec znanega irskega piva polni pločevinke tako, da se ob natakanju v kozarec poustvari značilna pena, ki jo je mogoče naročiti le za točilnim pultom puba. Aluminijasta ovojnina pa ni imuna niti za modo. Medtem ko v Združenih državah in Avstraliji polnijo pločevinke premera 65 milimetrov, so proizvajalci v Evropi začeli slediti modi manjših, 56 milimetrov širokih pločevink, ki so se razširile predvsem s prodorom energijskih pijač. Še ena preglava,

ki beli lase proizvajalcem avtomobilov oziroma oblikovalcem odlagališč za pijače na armaturnih ploščah. Ja, vse je povezano.

Prebivalcem Združenih držav v recikliranju s podobno nezadovoljivim tempom sledimo tudi drugi. V pivovarnah Laško in Union so lani napolnili 150 milijonov aluminijastih pločevink. Koliko ste jih odvrgli v zabojnik za embalažo? ▣

»V pivovarnah Laško in Union so lani napolnili 150 milijonov aluminijastih pločevink.«

Talumov Lahkotni svet

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: SPLET

Mladi, ki so vključeni v projekt Lahkotni svet, ustvarjajo tudi na literarnem področju. Rdeča nit njihovih pisnih izdelkov je aluminij, ki v prepletu z domišljijo poskrbi za zabavno branje.

OŠ Kidričevo

Dežela Aluminija,
Sonja Topolovec, 6. a

Dežela Aluminija leži na severovzhodu Zemljinega satelita, torej Lune. Tam živijo majhni aluminijasti robotki. V tej deželi je vse iz aluminija. Ima veliko gozdov, hribov, gorovja, ravnin ... Ima pa tudi morje, ampak to ni morje z vodo, temveč je slan, tekoč aluminij.

Dežela je res zelo velika in zavzema skoraj celotno Luno. Glavno mesto dežele je Aluminka. Aluminka ima tovarno, banko, zavarovalnico, kulturni dom in druge pomembne ustanove. V središču mesta sta občina in tovarna. Dežela ima veliko majh-

nih krajev, kot so: Aluminja vas, Alumin mesto, Alu Pohorje, Aluminjski dol ...

Tukaj se prebivalci prevažajo po aluminijastih ploščah. Večina jih je zaposlenih v tovarni Talum, drugi pa imajo svoje kmetije ali kakšno obrt.

Imajo veliko znanih oseb, eden izmed njih je Aluminko Debelinko, ki si je izmislil tovarno. Pevka Tajla Saluminič, pisatelj Alumin Alumin, njegova najbolj znana pravljica je Rdeča kapica in aluminijasti volk, pesnik Janez Aluminij in drugi. Imajo tudi kip miru in zelo znano opero. Mesto je zelo lepo, priporočam, da ga obiščete.

Luna nam je podarila aluminij,
Lana Kozjak, 7. a

Ko je bilo veselje še mlado in se je še ustvarjalo, so bile razmere hude in grobe. Vsak dan drugačno vreme, drugi letni čas, drugo podnebje ...

Tisti dan je bilo vroče, tako vroče kot v peklju. Spomnim se, da so se vsi planeti znojili, še posebej Luna. Takrat je bila Luna točno nad Zemljo. Izznojila je že vso vodo, kar je imela. Nato je začela znojiti redko kovino, ki je še nihče ni poznal. Bil je aluminij, nastajal je v velikih mehurjih, ki so popokali. Aluminij je brizgnil na vse strani, na Luni pa je pustil luknje. Luno je bolelo to iztekanje vročega aluminija. A jo je Zemlja potolažila. Postali sta najboljši prijatelji. In od takrat Luna vedno kroži okrog Zemlje.

Jaz, srečna trinajstica v periodnem sistemu,
Žan Pleteršek, 8. b

Najprej se vam bom predstavil. Sem Aluminko in star sem trinajst let. Ta številka je vsem nam Aluminkom že znana od rojstva. Povedal vam bom svojo zgodbo. Začelo se je že pred davnim, ko so iz rudnika kot boksit izkopali mojega pradedka. Nato so ga z velikim tovarnjakom odpeljali v tovarno Talum, takrat imenovano še Tovarna glinice in aluminija. Ker delavci še niso vedeli, kako se boksit obnaša pri obdelavi, so poskušali vse stvari. Delavci v Talumu so namreč iskali stvar, ki je dovolj lahka, trdna in uporabna. Obdelali so ga z vsemi postopki, ki so potrebni za obdelavo boksita. Ob koncu postopka so dobili prvo ploščico čistega aluminija.

Glede na lastnosti so ga kot element uvrstili v periodni sistem elementov in dobil sem vrstno število trinajst.

S pradedkovo zgodbo sem končal, zdaj pa vam povem še svojo. Tako kot pradedka so tudi mene izkopali v rudniku, ampak ne v istem kot njega. Skupaj z drugimi bodočimi Aluminki smo se odpeljali na dolgo pot proti tovarni Talum. Vse so nas obdelali po istem postopku. Po obdelavi so iz nas dobili pravi, pravcati aluminij. Vsak od nas je odšel v določeno skupino. Jaz sem odšel v skupino za vilice motorjev KTM. Oblikovali so me in privili na motor. V izložbi sem izstopal. Čez nekaj časa so motor kupili. Motor zdaj uporablja profesionalni voznik motokrosa. Sedaj vemo, da je aluminij res lahkota prihodnosti.

Uboga Zemlja,
Tinkara Dončec, Eva Žnidarič,
Lara Golob, 9. a

Pločevinke moramo zavreči v smeti, da se lahko druga naredi. Če jih vržemo v okolje, to za Zemljo ni najbolje. Z Zemljo moramo lepo ravnati, da bomo zvečer mirno smeli zaspati.

Zemlja lahko le z ločevanjem odpadkov preživi in potem smo vsi srečni do konca svojih dni. ▣

Eci, peci, pec

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Nedvomno je večja izbira izboljšala kakovost življenja, stvari, ki so nekoč imele visoko ceno ali monopolni položaj na trgu, so danes dostopne širšemu krogu ljudi. Če pogledamo samo področje storitev telefonije, smo prišli precej daleč od nekoč ene in edine izbire fiksnega telefonskega priključka, ki je zahteval precej denarnih sredstev in pro-

Podobna zgodba je z zavarovanji.
V preteklosti smo lahko zavarovali

Ko se pojaviš pred trgovino s telefoni, ali pred svojim zavarovalnim agentom, ali pa v vlogi prodajalca pri kupcu kot petnajsti dobavitelj, ali ko stojiš pred dobro založenimi policami s sto in nekaj varian-

Če menite, da ste svobodni pri izbiri izdelkov in trgovini, pomislite še enkrat. Že sama izbira trgovine ni v vaših rokah, odpravili se boste tja, kjer vam bodo poleg nakupa ponudili še »brezplačne« figurice ali sličice za vašega otroka, medtem ko bodo tisti brez otrok ciljali na nalepke, ki prinašajo cenejše brisače, nože, vzglavnike. Tudi stvari, ki jih polagamo v košaro, niso odraz svobodne volje, opiramo se na sporočila iz oglasov, na blagovne znamke, ki jih že imamo vtisnjene v spomin in ki okolici sporočajo, kakšno vlogo imamo v družbi. Enako je pri izbiri avtomobila in dopusta: vi bi šli s srebrnim golfom v gore na tridnevni izlet, žena pa z belim BMW-jem na morje. Nato se bomo pomenita, vsak malo popusti in že sedite v belem bavarcu s polnim žepom hrvaških kun. ■

Zahvala

Ob izgubi našega moža, očeta,
tasta in deda

Antona Zajka
iz Njiverc 39,

upokojenca Taluma,
se zahvaljujemo sindikatu podje-
tja Talum, godbeniku za odigrano
Tišino in vsem, ki ste ga pospre-
mili na njegovi zadnji poti, daro-
vali cvetje in sveče.
Vsem iskrena hvala.

Vsi njegovi

Zahvala

Ob izgubi očeta, tasta, dedija in pradedija

Ivana Kokola
iz Pobrežja 86,

upokojenca Taluma,
se zahvaljujemo sindikatu podje-
tja Talum, godbeniku za odigrano
Tišino in vsem, ki ste ga pospre-
mili na njegovi zadnji poti, daro-
vali cvetje in sveče.
Vsem iskrena hvala.

Vsi njegovi

Slovarček: ASEKURAT – zavarovanec, FIKSUM – stalna plača, fiksa, FRONTERA – Oplov avtomobil, IVAI – pritok Parane v Braziliji, LORDOZA – upognjenost hrbtenice naprej, MHO – nekdanja merska enota za električno prevodnost, AGAR – želatina iz alg.

SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	TOLST TREBUH, VAMP	KRAJ, KJER VODA ODNAŠA ZEMLJO	CIRKONIJ RENJIJ			SLOVENSKA POLITIČNA STRANKA	ZAVARO- VANEK	ALUMINIJ	VERONIKA DROLC MESO S TREBUHA GOVEDA			V RIMSKEM KOLEDARJU DEVETI DAN PRED IDAMI	TOMAŽ BRATOŽ	ŠVEDSKA IGRALKA (SOFIA, 1972)	PONOVNO ROJSTVO, PONOVNO UTELE- ŠENJE	SLOVENSKI SLIKAR (ANTON)
UPOG- NENOST HRBTENICE NAPREJ								OPLOV AVTO- MOBIL								
KRAJ PRI CERKLJAH NA GORENJ- SKEM								LENOBEN, LEN ČLOVEK								
MESTNA OBČINA			REKA V ŠVICI, AAR MESTO V NIGERIJI					AMERIŠKI IGRALEC ARKIN					PREMIK TELESA, KRETNJA PRIJEM NAS- PROTNIKA PRI BOKSU			
SLOVENSKI DIRIGENT (JOŽE)								NABOJ ITALIJAN (SLABŠ.)						NEON PRITOK PARANE V BRAZILIJ		
ALUMINIJ	OSKRUNITEV (KNJIŽ.)	STALNA PLAČA, FIKSA MARATONSKI TEK (ANGL.)						CENTI- METER RASTLINO- SLOVJE				FIGURA, PODOBA MAJHNO REŠETO				MADRIDSKI ŠPORTNI KLUB
PARA- ZITSKA RASTLINA NA DREVJU						HRVAŠKI OTOK				DIVJI GOLOB Z BELIMI PEGAMI NA VRATU MERSKA ENOTA ZA MOČ						
STANKO ARNOLD			IVAN SIVEC OMAR NABER			STARA MERA ZA VINO ALI ŽITO					JEZERO NA FINSKEM, INARI RDEČI KRIŽ SLOVENIJE					
DIREKTOR TALUM LIVARNA d.o.o. (MARJAN)						TATARSKI JEZIK PRETEP, KAVS										
V ZDA LASTNIK RANČA						OTKE PRI PLUGIH, RALKE RIBIŠKA VRVICA							CESTNA SERPEN- TINA, VIJUGA	ALUMINIJ KRAJ POD FRUŠKO GORO V SREMU		
UMA THURMAN			NATANČEN VZOREC MERA ALI UTEŽI STAR IZRAZ ZA VRV						OČETOV ALI MATERIN BRAT ŠTOR, PANJ HLOD							HIŠNI BOG PRI RIMLJANIH
NEKDANJA MERSKA ENOTA ZA ELEKTRIČNO PREVODNOST				SLOVENSKA IGRALKA (NINA) ALJAŽ PEGAN							SLOVENSKI PISATELJ KOSMAČ MAJDA ANKELE					
DANTEJEV EP (DIVINA COMMEDIA)																
RUSKO ČRNO- MORSKO LETOVIŠČE						PTIČ IZ DRUŽINE VRANOV, TATINSKA PTICA						ŽELATINA IZ ALG				

Revital Kidričevo

Že imate Valentinovo darilo za svoje najdražje? Če ne, potem imamo idejo za vas! Obiščite nas v naši prodajalni **od ponedeljka do petka med 8. in 15. uro.** Vse kupljeno cvetje po želji in ugodni ceni tudi aranžiramo.